

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Novica, nepričakovana novica.

Česar se nismo še nadejali, to se je zgodilo: dne 23. januarija 1891 je Nj. veličanstvo svitli cesar razpustil dosedanji drž. zbor ter je ob enem določil, da se imajo volitve in novi drž. zbor, čem je najpreje mogoče, izvršiti. Kolikor se zna doslej, izvrše se vse volitve v prvi polovici meseca marcija, v enih deželah prej, pri drugih pozneje, v vseh pa, kakor pravimo, do srede meseca marcija.

Za to, v resnici nepričakovano novico treba je, da znamo, čemu da se je to zgodilo, kajti ves svet je pričakoval, da se razide doslenji drž. zbor še le o veliki noči in sicer potem, ko je rešil drž. proračun za to leto. To pa se ni imelo zgoditi in poslušajmo zato, zakaj da ne! To nam pa pojasnjuje vlada sama in sicer blizo tako-le: Drž. zboru, ki jemlje to leto svoje slovo, gre zahvala, katero zasluži, da je bilo njegovo delovanje zaslužljivo. Večkrat je domoljubno in blagovoljno sklenil imenitne postave za to, da se razširi in izpopolni vojna moč, to pa iz namena, da postane država močna, neizmagljiva.

Pogodba z deželami ogerske krone gledé na plačevanje skupnih drž. stroškov, pa obnovenje colne in trgovinske zveze z njimi ter marsikatera trajna in koristna naprava v gospodarstvu, družbinskem razmerji in duševni omiki se je dognala ali pa v drž. zboru spočela. Tudi se je ravnotežje drž. stroškov in dohodkov v tem času doseglo, da-si je bilo pri tem treba še večjih in večjih izdajanj.

Kakor pa v vsacem parlamentu, postaja tudi v našem drž. zboru proti koncu delovanje težje in počasniše, težave pa naraščajo. Malo je časa do tega, da poteče drž. zboru postavna doba in vsled premembe, ki se vrši v pojedinih strankah, postane zmirom večja težava, da je v zboru zanesljiva večina: to in drugo je dalo izpoznati, da je prišlo trenutje za to, da se drž. zbor obnovi in z njim razjasni politično

obnebj. Naj se torej volileci poslužijo svoje pravice po domoljubni previdnosti!

Avstriji je treba tudi v prihodnje drž. zbora, ki misli, čuti in dela po avstrijsko, ki stavi moč in čast monarhije višje, kakor koristi stranke svoje. Večina v drž. zboru naj zadostuje drž. koristim in naj je zmožna za to, da dela močno v postavodajstvu; ona bodi močna nasproti nedomoljubnim in skrajnim težnjam; naj varuje ustavo države pa tudi pravice kraljevin in dežel, določene v ustavi, naj spoštuje svojstva narodov in gleda na najvažnišo podlago človeške npravnosti — na versko prepričanje! Večina naj prepozna duh časa, kajti kakor se ne more naše domače in javno življenje odtegniti nečim družbinskim prikaznim, tako naj ima svoje oko tudi postavodajstvo, kolikor more, odprto za socijalna vprašanja.

Že prestolna govora v letih 1879 in 1885 sta naznanila celo vrsto postavodajnih stvari in njih veliki del se je že srečno dognal. Da pa je na širnem polji gospodarstva in omike še vedno veliko dela, o tem pač ne more lehko še kdo dvomiti, najmanj pa izmed njih, ki so že pokazali svojo voljo ter z uspehom delovali za to. Enako delo čaka novi zastop ljudstev.

Avstrije razna narava, razmere in koristi ljudstev ne pripušča misli na to, da se spravi kedaj in obdrži velika občina, ki je po polnem enih misli in bode torej vselej delo vlade Nj. veličanstva na to, da se drži državna politika krepko in v vseh okoliščinah prave poti. Kdor pa pozna našo domovino, nje zgodovino in nje notranje razvitje, pričakuje za gotovo, da bode tudi po prihodnjih volitvah še večina iz politikov raznih strank, voljna delati za postavodajstvo in v tem oziru podpirati vlado, kateri bode ljubo sodelovanje vsacega zmernega domoljuba.

Tako misli toraj vlada t. j. grof Taaffe in ne more se reči, da je misel kriva, pač pa

more biti, da ni jasna, pa tudi marsikomu ne bode po volji. Nemški liberalci so veselja kar iz sebe, ako govoré njih listi resnico, in konservativci ne stavijo na te besede veliko. Smešna pa, kakor vselej, je „D. W.“ ter pripoveduje v posebni izdaji, da hodi grof Taaffe k Mladóčehom v snuboke. Bodi pa kar koli, slov. ljudstvo stori tudi tokrat, kar mu veli glas domoljubja.

V zadevah slovenskega uradovanja.

Pritožbe, ki se vedno čujejo, da dopisujejo okrajna glavarstva slovenskim občinam večinoma še vedno v nemškem jeziku, dale so g. dr. Ivanu Dečku, deželnemu poslancu za Ljutomer, povod, da je stavil v deželnem zboru štajarskem v seji dne 19. novembra 1890 naslednjo interpelacijo:

Interpelacija

dr. Ivana Dečka in drugih na njegovo ekselenco gospoda barona Kübecka c. kr. namestnika za Štajarsko.

Stalne so pritožbe posebno občinskih predstojništev, da c. kr. okrajna glavarstva na Spodnjem Štajarskem še vedno ne uvažujejo dovolj, da prebiva tukaj v ogromnej večini slovenski narod, in da ima ta pravico zahtevati, da mu c. kr. uradi dopisujejo v slovenskem jeziku in ga ne nadlegujejo z nemški dopisi.

Mnogo občin skušalo si je tako pomagati, da so sklenile slovenski uradovati, ter naznaile ta svoj sklep dotičnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu z utemeljeno prošnjo, naj vzame ta sklep na znanje, in njim pošilja zanaprej samo slovenske dopise. Nekatera c. kr. okrajna glavarstva ozirala so se na take prošnje, napravila si zaznamek teh občin, in njim dopisujejo v slovenskem jeziku. Druga c. kr. okrajna glavarstva se pa ne brigajo za take prošnje nič, ampak dopisujejo po starem kopitu vedno le v nemškem jeziku. Tako je n. pr. prosil občinski urad v Moravcih z vlogo od 4. avgusta 1889 in občinski urad v Križevcih z vlogo od dne 7. julija 1889 slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Ljutomeru, naj mu pošilja odloke v slovenščini. Ali ti prošnji ostali ste brez uspeha.

Z ozirom na to pa, ker taki nemški dopisi delajo občinskim predstojništvom velike in nepotrebne sitnobe, kajti večkrat v celem občinskem odboru ni nikdo, ki bi znal dovolj nemški, da bi tolmačil te nemške dopise,

z ozirom na to, da nikdo ne bo mislil ali zahteval, da se naj občinski predstojnik uči nemško samo za to, da bo mogel razumeti in reševati nemške dopise c. kr. oblastev,

z ozirom na to, da člen XIX. državnih temeljnih postav od 21. decembra 1867 št. 142 drž. zak. in pa tudi že zdrava pamet zahteva,

da se poslužujejo c. kr. uradi, ki so tukaj zaradi ljudstva, v občevanji z ljudstvom tistega jezika, katerega ljudstvo govori in razume:

usojamó si podpisani staviti vprašanje:

Ali je c. kr. visoka vlada voljna potrebno ukreniti, da bodo c. kr. okrajna glavarstva na spodnjem Štajarskem s slovenskim ljudstvom občevala v slovenskem jeziku, posebno pa, da bodo vsem takim občinskim uradom in drugim avtonomnim oblastim na Spodnjem Štajarskem, ki izrečno zahtevajo slovensko dopisovanje, dopisovala samo v slovenskem jeziku?

V Gradcu, 15. novembra 1890.

Dr. Ivan Dečko, Dr. Jos. Sernec, M. Vošnjak,
Dr. J. Lipold, Jerman.

V seji od 21. novembra 1890 odgovoril je namestnik na to interpelacijo sledeče:

„Na interpelacijo g. dr. Ivana Dečko in drugih imam čast odgovoriti, da so politične oblasti na spodnjem Štajarskem po obstoječih propisih dolžne, slovenske vloge reševati v istem jeziku, da se okrajna glavarstva na spodnjem Štajarskem v obče ravna po teh propisih, da je namestništvo v onih slučajih, kjer se ni postopalo tako in je namestništvo o tem izvedelo, vsikdar potrebno ukrenilo in da sploh strogo gleda na to, da se ravna po obstoječih propisih in postavah.“

Ta interpelacija je za nas štajarske Slovence zanimiva posebno zaradi tega, ker je to prva slovenska interpelacija, t. j. prva interpelacija, ki se je kedaj v deželnem zboru štajarskem stavila v slovenskem jeziku. Nemški poslanci so kar začujeni gledali nad dotlej nezaslišanim dogodkom, da se v deželni zbornici v Gradcu razlega slovenska beseda. Pa tudi odgovor namestnikov je zanimiv, in vreden, da si ga občinska predstojništva dobro zapomnijo. Namestnik pravi, da namestništvo strogo gleda na to, da se slovenske vloge rešujejo v istem, to je slovenskem jeziku, in da je vsakokrat potrebno ukrenilo, če se je pripetilo, da katero okrajno glavarstvo ni slovenske vloge rešilo v slovenskem jeziku, se ve da to tedaj, če je namestništvo o tem izvedelo vsled pritožbe.

Občinska predstojništva se torej učijo iz tega namestnikovega odgovora, da njim treba samo vsak nemški dopis okrajnih glavarstev poslati na namestništvo s kratko prošnjo, naj ono zaukaže okrajnemu glavarstvu, da občini pošlje dopis v slovenskem jeziku.

Namestništvo bo vže izdalo potreben ukaz okrajnemu glavarju, in če se je par takih slučajev naznanilo namestništvu, bo se vže okrajno glavarstvo udalo in začelo dopisovati občini slovensko.

Odvisno je toraj od občin samih, da na-

pravijo konec še žali Bože obstoječemu nezmislju, da se slovenskim občinskim predstojništvom dopisuje v tujem nemškem jeziku.

Gospodarske stvari.

Jabolčnica.

Spisal Fr. Matjašič.

Ako bi pri nas ljudem kdo pravil, da je jabolčnica ona pijača, katera je kakor stvarjena za delavca, ne samo zato, ker kmeta ne stane mnogo, temveč tudi za to, ker je za žejnega človeka, ki težko dela, primernejša in zdravejša, kakor voda ali celo vino, pogledovali bi ljudje tega človeka še zmeraj nekako zaničljivo. Poleg tega namreč, da tej pijači še nikakor niso vajeni in je vsled tega tudi ne čislajo, mislijo, da bi delavca s tem, da mu dajemo jabolčnico piti mesto vina ali žganja, postavili na nižjo stopinjo človeške družbe. Vse eno pa je tako.

Trsna uš okužila in deloma pokončala je do sedaj na samem Štajarskem vže nad 9 tisoč oralov vinogradov; a dosti je še ljudi, ki niti ne verujejo, da tako škodljiva živalica res živi, temveč mislijo in celo trdijo, da možje, kateri njih opozarjajo na pretečo grozno nevarnost, ter njim svetujejo razna sredstva proti nji, da ti govorijo to le samo zategadel, da si ohranijo svoje službe, ali pa iz katerega drugega uzroka!

Ljudi tega mišljenja pa pri tem to malo skrbi, če je vsled trsne uši vže na tisoče prej premožnih posestnikov na Nižjeavstrijskem ubožalo; če se vinorejci gornje Madjarske in iz vipavske doline na Kranjskem selijo v Ameriko zato, ker njim doma ni več zaslužka in ker so ubožali vsled tega, ker niso o pravem času se poslužili njim priporočenih sredstev prosti trsni uši! Vinorejec pa, ki čaka, da mu filoksera vinograde pokonča, češ, da hoče prej videti, je li reč o trsni uši samo pravljica ali pa istina, ima naslednje navadno vže premalo gotovine, da bi mogel nasaditi si novo gorico, ki bi bila novim razmeram primerna. Tam toraj, kjer še uši ni, mogli bi občno ubožanje nekoliko s tem zabraniti, da bi posestniki pridno sadili sadno drevje tam, kjer ste zemlja in lega temu ugodni, in kjer se zemljišče s katero drugo kulturo ne da bolje upotrebiti. Ali tudi tu imamo opraviti s staro trmoglavostjo naših kmetov! Če njim priporočamo, sadno drevje saditi, izgovarjajo se, da ne bode, če bode toliko sadja, pa potem ono imelo nobene cene. Pravijo tudi, da se niti ne upajo svojim težakom dajati jabolčnice ali hruševca mesto vina, ker bi delavci s tem ne bili zadovoljni! No, mogoče, da se to v nekaterih krajih še izgodi, ali na škodo ljudstva, bode se predrugačilo to

še le prekmalo, in izhajati pri svojim gospodarstvu bode mogel takrat le tisti, kateri vže zdaj skrbi za prihodnost! Namenili smo se toraj, danes nekoliko besedi izpregovoriti o jabolčnici, in ne da bi zdravo in ceno pijačo dalje hvalili, hočemo samo navesti, kaj se o nji javi iz drugih krajev. (Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 31. januarija v Dobovi. Dne 3. februarija pri sv. Juriji na Ščavnici, v Jarenini, v Jurkloštru, v Radgoni, na Vidmu in Zelenem travniku.

Dopisi.

Iz Savinjske doline. (O uradnijah.) Pred kratkim je dobil neki kmet iz sodnije poklic k neki obravnavi, se ve, da kakor je že navadno, v nemškem jeziku. Kmet pogleda in pravi, zakaj mu v slovenskem jeziku ne dajo, ker nemško ne razume. Sodnijski sluga mu na to razlaga, da v sodnijah ostane nemški jezik na večne čase uradni jezik, in še mnogo drugih neumnosti. Kmet je letal s tem sodnijskim poklicem od hiše do hiše in še v sosednjo vas, da bi mu kdo to nemško pisarijo razložil. Vjel je nekega „kunšnega“ čevljarja, ki mu je nekaj tolmačil, česar sam ni razumel. Se ve, da mu je kmet za to modrijanost moral nekaj litrov dobre starine plačati. Obravnava je bila, pa brez našega kmeta, zakaj? Tisti „kunšni“ čevljar mu je vse sorte neumnosti pravil, in naš kmet ni vedel, kedaj ima v sodnijo iti. Kdo je škodo imel? Kdo drugi, kakor ta ubogi kmet. Pa zakaj? Zato, ker mu sodnija ni slovenskega pisma poslala. Kmet je slovenski, marsikateremu izmed Vas se je že enako godilo in se še godi. Bodite toraj pametni in storite v prihodnje tako, kakor Vam danes tukaj svetujem, namreč, ako dobi eden ali drugi izmed Vas iz kakega c. kr. urada, naj že bo sodnija ali davkarija, glavarstvo ali kateri drugi urad, kakšno pismo v nemškem jeziku, naj ga sicer tokrat vzprejme prosi ga potem pa v slovenskem jeziku. Ako bi se pa uradnik ali kakšen pisar temu ustavljal, pa recite: „Kako se glasi 19. člen osnovnih postav?“ Vsaki urad v našem lepem državi nam mora v našem maternem jeziku vsa potrebna pisma napraviti. To želijo tudi naš svitli cesar, ki vse svoje narode enako ljubi. Če mi ravno taka bremena nositi moramo, kakor drugi narodi avstrijski, zakaj bi ravno tistih pravic ne imeli? Kdor bo te vrste čital, naj tudi drugim svojim sosedom to pove, da ne bodo tako varani, kakor je bil naš kmet. Ako pa kdo še več poduka o tem želi, naj se obrne na uredništvo „Slov. Gosp.“, ki bo gotovo rado vse potrebno storilo. Ne udajmo se! Ciril.

Iz Šoštanja. (Svoji k svojim!) Kolikokrat se poudarja, priporočuje v narodnih društvih, po čitalnicah, pri volitvah in drugih različnih priložnostih zgoraj navedeno, zlato načelo, a kako redkokrat se izvršuje v dejanskem življenju! Evo prav sijajen dokaz! Da se nahajate v našem trgu dve stranki, slovenska in nemčurska, to je itak znano od zadnjih občevolitev. Da smo propadli Slovenci, to je tudi znano, a videlo se je jasno, da prej ali slej bode zapel nemčurski stranki mrtvaški zvon, to je le še vprašanje časa. Po nesrečnem izidu volitev sporazumela se je slovenska stranka, da se hoče v bodoče strogo držati zgoraj napominjanega načela „Svoji k svojim“ ter tako pokazati nemčurjem Šoštanjskim, da Slovenci brez njih lahko izhajajo, težje pa nemčurji brez Slovencev. In res kmalo so se začeli pritoževati nemčurski krčmarji, trgovci in obrtniki, kaj da več k njim ne zahajamo, kaj so se nam tako silno zamerili itd. A značajni domoljubi niso se dali pregovoriti, niso odstopili ne za las od storjene obljube, besede dane. Toliko sramotnejše pa je za nekaternike, ki nosijo vedno svoje rodoljubje na jeziku, v društvu navdušeno govoré, da mora biti načelo: „Svoji k svojim“ vsakemu sveto, sami pa brez vsakega pametnega vzroka k nemčurjem zahajajo, kakor da bi res brez njih živeti ne mogli. Taka nedoslednost, da ne rečem brezznačajnost, se je že in se še bode maščevala, žal, da le napodu na škodo in nečast. Nihče ne more dvema si nasprotujočima gospodoma služiti. Ostanimo vstrajajmo pri svojih pravih načelih, proč s polovičarstvom, z grdečo nas „šviga-švagostjo“ in spoštovanja nam tudi naši nasprotniki ne bodo mogli odreči. Še nekaj imamo na srci, kar nas vže dolgo teži. Težko nam gre beseda iz peresa, a mora na dan. Kedo bode dvomil, da je duhovščina Šaleške doline vseskozi narodna? Saj je vsekdar stala in še stoji na braniku v prvi vrsti, ko je šlo za pravice naroda. Vsekako čudno se nam torej dozdeva, da se že ni naveličala podpirati obrtnika, ki ni iz našega tabora, ne „naše gore list“, moža, ki bi bil lahko s svojim upljivom mnogo narodu na korist, ki je med Slovenci obogatel, a je Slovence vsekdar v odločilnem trenutku zapustil. Mi menimo Krist. Kerna, svečarja v Šoštanju. Nismo še pozabili, kako nečuvno je njegov pomagač Striny o času volitev proti Slovincem agitiral; ali po naročilu svojega šefa, to nam ni znano, a to vemo izvestno, da z dovoljenjem in vedenjem njegovim, kar zadostno osvetljuje stališče mojstra samega. Da-si rodod Kranjec, in občeje večinoma s Slovenci, vendar je dal — vsaj tako z nekako radostjo nemčurji pripovedujejo — g. Kern pri štetju zapisati „nemški jezik“ kot občevalni. Čemu še več dokazov? Skrajni čas je toraj, da vsa č. cerkvena pred-

stojništva storé odločilen korak v tej zadevi, ter g. Kernu stavijo pogoj — ali — ali —. Tako bode vendar enkrat primoran svojo „barvo“ spoznati, duhovščina pa je dokazala dejansko, kaj pomenijo besede: „Svoji k svojim“.

Iz Celja. (Dijaška kuhinja.) Tej domoljubni napravi so darovali v času od dne 24. julija do konca leta 1890. ti le gg. podporniki: Urek, župnik na Polzeli 5 fl., dr. Alb. Poznik, c. kr. notar v Novem mestu 1 fl. 20 kr., Celjski maturantje od leta 1870 12 fl., dr. J. Glančnik, advetnik v Mariboru 5 fl., Andrej Elsbacher, trgovec v Laškem trgu 5 fl., F. Cajnkar, c. kr. sod. pristav v Laškem trgu 2 fl., dr. Rudolf, odvetnik v Konjicah 5 fl., gospa Josipina Prus v Konjicah 5 fl., Norbert Zanier, trgovec v Št. Pavlu 5 fl., dr. Gvidon Srebre, odvetnik v Brežicah 6 fl., J. Jeraj, kanonik v Žalcu 5 fl., Vilibald Venedig, župnik v Središči 2 fl., Ferdo Roš, veleposestnik v Hrastniku 2 fl., dr. Martin Matek, prof. bogosl. v Mariboru Krušič Jakob, župnik v Št. Andražu 2 fl., gospa Marija Potočin na Zidanem mostu 5 fl., J. Janežič v Grižah 3 fl., Jožef Matoh, bivši župnik v Galiciji 2 fl., Vilhar Iv. v Ljubljani 5 fl., Planinšek Jakob, deficitent v Neu-Algersdorfu 2 fl., J. Kozinc, prov. v Kostivnici 2 fl., Fran Zdolšrk, župnik v Solčavi 5 fl., Kupljen Anton, c. kr. notar v Črnomlju 2 fl., Šepić Iv., trgovec v Konjicah 5 fl., M. Ogorevc, trgovec v Konjicah 5 fl., Fischer Anton, župnik v Dolu 2 fl., Slavno županstvo na Vranskem 5 fl., Miloš Landetov 2 fl., Turnšek Anton, trgovec v Nazaretu 5 fl., Slavna občina Šmarije pri Jelšah 5 fl., dr. Celestin, kr. profesor v Zagrebu 5 fl., Ferdo Jahn, župnik v Št. Petru v Savinjski dolini 5 fl., Slavni okrajni odbor v Gornjem gradu 50 fl., Mat. Vrečko, župnik v Ponkvi 5 fl., Alojzij Kreft, župnik v Kalobji 2 fl., J. Ogrizek, kapelan v Št. Juriji pri juž. žel. 1 fl., Slavni okrajni odbor Vranski 10 fl., Železnik Jakob v Trbovljah 1 fl., Kral Neža v Trbovljah 1 fl., Dimnik Ana v Trbovljah 3 fl.

(Dalje prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Da se ugiba veliko, čemu da je vlada na Dunaji razpustila drž. zbor, ne da počaka še do spomladi, to je naravno, vendar težko, če še zna doslej kdo za pravo. Čemur se čudimo mi, pa je to, da je ostalo takrat vse na tihem dotlej, ko je že razodela vlada, kar namerava. Okoli vlade lazi taci ljudi veliko, kateri prežijo na vsako besedo, ki se tam sliši in jo potem prodajo, včasih za drage denarje, raznim listom. To jim sedaj ni bilo mogoče. — Na Češkem ste se staročeška in nemška stranka sporazumeli gledé na dež. odbor in sta sedaj dva Nemca stopila va-nj.

Na to pa se je dež. zbor v Pragi sklenil. — V Gradci bode, če ne pride še kaj vmes, prve dni meseca aprila shod štajarskih katoliških mož. — Volitve za drž. zbor bodo na Štajarji že v dneh 6. iz kmečke, 9. iz mestne, 11. iz trgovinske volilne skupine in 12. marcija iz veleposestva. — Na Koroškem so pri ljudskem štetju nemški liberalci v potu svojega obraza delali iz Slovencev Nemce in pravi se, da ne brez uspeha. Žal, da je bilo med njimi tudi več ljudskih učiteljev. — Ali se bodo nemški konservativci po Koroškem tokrat kaj genili ter tudi se potegnili pri volitvah za svoje može, to še ni pribito. — Dež. zbor v Inomostu je sklenila vlada v tem hipu, ko se je jela v njem razprava o italijanskem ozemlju. To je bilo, menimo, da najbolje. — V Ljubljani so se slov. dež. poslanci že posvetovali gledé na prihodnje volitve in kakor se pravi, se že tudi več ali manj zjedini o njih. Daj Bog, da ostane pri tej edinosti, če je že z njo kaj resnica, tudi pri volitvah. — V Primorje se je te dni vrnilo 5 ljudi, ki so bili dve leti v Ameriki, v Braziliji: za ves svet jih ne pripravi sedaj človek na to, da še gredo nazaj. — Tudi v okolici Trsta prebiva bojda Italijanov, doslej so bili tam le Slovenci, po zadnjem ljudskem štetju pa je že veliko Italijanov po okoliških vaséh. Kdor ne verjame, naj pa vpraša pri mestnem uradu v Trstu. — Hrvaški ban, grof Khuen-Hédervary je bil te dni na Dunaji in misli se, da ga je bilo politično opravilo pripravilo na potovanje, najbrž se je ban pre naglil, ko je odstavil prof. dr. Frankija. — V Ostrogonu je umrl ogerski primas, kardinal Simor; ranjci je imel veliko veljave tudi pri vladi v Budimpešti. — Katol. shod se vrši to leto tudi na Ogerskem in je grof Zichy prevzel predsedništvo v odboru, ki pripravlja shod.

Vunanje države. Kolikor se sliši, niso se še razprave sv. očeta Leona XIII. z ruskim carom razbile, vendar pa ni veliko upanja, da se srečno izvršijo, kajti ruski vladi ni prava resnica. — Po Italiji živi preveč uradnikov na drž. stroške in vlada bi sedaj rada njih število znižala, toda ne upa se prav, kajti uradniki so ji doslej še najboljša podpora in izlasti pri volitvah največja pomoč možem vlade. — V Španiji imajo veliko srečo v tem, da imajo avstrijsko princesinjo za kraljico-udovo. Ko bi ne imeli nje, bila bi že sedaj republika in z njo lopovstvo po celi deželi. — Enako nesrečo imajo z republiko v Franciji. Republika premore neki vse, toda ubošitva in lakote ne more pregnati. In huda lakota je med delalci v glavnem mestu republike, v Parizu. Vlada sicer stori veliko za delalce, toda vsega ne premore in delalci, dokler imajo kaj v žepu, mislijo, da je tudi za-nje republika molzna

krava, kakor je za tiste, ki so na vrhu, pri jaslih vlade. — Nesrečni Parnell, prejšnji vodja irskih poslancev v drž. zboru anglijske vlade, noče odstopiti od te svoje časti in to bode na veliko škodo irskemu ljudstvu. Kdo bode še zaupal prešestnežu? — V Belgiji so izgubili prestolonaslednika, princa Balduina, ki je umrl nagloma, v 22. letu svoje dobe. To je nesreča v deželi, v kateri vre in to v vrsti delalcev, katerih se šteje v tej deželi na milijone. — Nemško cesarstvo je sedaj obogatelo za mali otok, Helgoland, toda ne tako cesarstvo, kakor prusko kraljestvo. Otok pride namreč pod pruskega kralja, ne pa, kakor se je mislilo, pod nemško cesarstvo. — Rusija vrača Nemcem to, kar delajo ti v deželah, kjer so oni gospodje t. j. v deželah, ki imajo nemške prebivalce, ne trpi Rusija nemškega jezika v uradih, ampak tirja, da se piše in govori v njih le ruski. Pravica ni, toda kakor pravimo, Rusija vrača, kar posojuje nemška vlada v nemških deželah. — V Bolgariji je veliko nasprotnikov Rusije in sicer taci ljudi, ki delajo na prekucijo v Rusiji. To pa ne more biti in je tudi naša vlada t. j. avstrijska zoper to izrekla svoje misel, češ, da ne sme biti dalje tako. Madjarom pa to od naše vlade ni dopadlo, tem bolj pa je dopadlo drugim. — Kdo da pride iz Turčije za poslanika na Dunaj, to še ni gotovo, toliko pa se kaže, da sultan hoče na to mesto moža, ki zna varovati Turčijo, če pride kje kaj zoper njo na vrsto na Dunaji. — Iz Afrike na srečo nimamo česa poročati ter je ondi vse precej mirno; če so le tudi sužnji na miru! — V Ameriki in sicer v nje južnem delu so še vedno prekucije: v Braziliji so dobili nove ministre, Bog zna, kaj da so vredni in v Chili imajo velike punte zoper republiko. Tej tudi vojaki niso več zvesti. — Iz „zdrženih držav“ pa sedaj nimamo poročati o kakih nesrečah; po navadi se pa nagaja ondi jih zmerom več in sicer ameriškanskih t. j. grozno velicih.

Za poduk in kratek čas.

Nekaj o letu.

(Konec.)

Po nadalnji razdelitvi meseca pridemo na teden, obseg 7 dni, katerega propodobno nahajamo v velikem tednu stvarjenja, ko je vsega-mogočna roka modrega stvarnika celi svet stvarila po organski razredbi z določenim redom. Slučajen vzrok ima razdelitev meseca v tedne v luninih krajcih, ki sledijo nekako po 7 dneh drug za drugim. Prvotno so se imenovali dnevi po zvezdah: solnce, luni, Martu, Merkuriju, Jupitru, Veneri in Saturnu. Ta imena nahajamo pri starih vzhodnih ljudstvih, a pri židovih ima prvi dan tedna ime sabat in ostali

so se imenovali po prvi črki v abecedi. Stara paganska imena so se še dolgo za krščanskega časa ohranila v rabi in to zaradi tega, da bi se vsi, kristijani in pagani, razumeli. V dandanešnjih imenovanjih dnevov nimamo mi Slovenci nič poganskega, kakor n. pr. drugi narodi še spomine na stare bogove. Ime nedelja je nastalo iz „ne delaj“, ponedeljek (prvi) dan po nedelji, torek iz staroslovenskega v'tornik in to od v'tory t. j. drugi, torej drugi dan po nedelji, sreda se imenuje tako, ker je ravno srednji dan v tednu, četrtek — četrti dan, petek — peti dan; ime sobota pa je še ostanek židovskega imena sabat. Kar se tega tiče, da ravno 7 dni dela skupno celoto, je tega vzrok uredba stvarnika samega, kakor je že bilo rečeno, ne pa, kakor nekateri menijo, ker je taka starim Egipčanom rabila. Egipčanski teden namreč je štel 10 dni. Tudi pri Grkih je bilo jednako in Rimljanom je bil teden v zadnjih dneh republike tudi še neznan. Še le proti koncu republike (l. 30 pr. Kr.) prišel je teden in z njim praznovanje sobote v rimskem cesarstvu v rabo in po krščanstvu je dobil občno veljavo.

Najmanjši del leta je dan, in tega nareja zopet zemlja sama in pa solnce. Dan je namreč dovršen, če se je naša zemlja krog svoje osi enkrat zavrtela. Dnevni čas, ki ga merijo naše ure, pa ni čisto jednak času, ki ga potrebuje zemlja, da se enkrat obrne okoli osi. Ta poslednji namreč ni zmiraj enak, ker zemlja nepravilno svoj pot hodi. Ta čas more znašati le 24 ur 6 minut 30 sekund ali pa le 23 ur 59 minut 39 sekund. Le solnčne ure naznajo nam torej pravi dnevni čas. Ta se imev zvezdoslovju „pravi solnčni čas“ in čas 24 ur, ki ga merijo naše ure povprečni solnčni dan.

Izračunili so, koliko se navadne in solnčne ure vsakega dne v letu razločujejo in so našli, da dne 14. ali 15. aprila, 14. ali 15. junija, 31. avgusta ali 1. septembra, 23. ali 24. decembra obe uri skoraj ob istem času poludne kažejo. Okoli srede februarja pa imajo solnčne ure $14\frac{1}{2}$ minut pozneje, proti sredi maja 4 minute prej, proti koncu julija pa $6\frac{1}{4}$ minut pozneje, proti začetku novembra pa spet prej ko navadne ure, svoj poldan. Za navadno življenje je torej ta razloček čisto nevažen in le zvezdoslovje mora za svoje račune natančno sekunde šteti.

Vidimo torej, kako naša zemlja sama čisto natanko leto in dan določi, ne gledé na določbo cerkvenih praznikov, ki je v krščanskem svetu postala potreba, katere se tudi državno društvo ne more več znebiti. Da tudi vse človeške določbe in uprave koledarjev se opirajo le in se morejo le opirati na natančen red in na zakonitost, ki ju je vsemodri stvarnik djal

v velikansko svetovno uro. Kako glasno oznanjuje vsako leto, vsaki dan, vsaka ura, vsaki nihaj modrost in previdnost božjo! Da bi le mi hoteli ta glas, ta jezik božje modrosti razumeti in zvedeti veliko skrivnost onega svet vladajočega bitja, ki se nam v veličastnem soglasju svetovnih teles in krogov zmiraj in zmiraj kaže!

Smešnica 5. „Natakarica“, reče gost, „naročite mi zajca, pa brez vsega!“ „Meni tudi“, zavpije drugi gost, „toda meni se mudi“. Na to zakliče natakarica v kuhinjo: „Dva zajca, prvi brez vsega, drugi pa mora na železnico!“

Razne stvari.

(Podoba mil. knezoškofa.) Mil. knez in škof Mihael, pokrovitelj katoliškega društva rokodelskih pomočnikov, dali so se blage volje fotografirati na korist društvu, kateremu je namen staviti, oziroma nakupiti hišo za imenovano katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Mariboru. Njihova podoba, velika 39/50 cm. dobiva se pri č. g. profesorju bogoslovja dr. Francu Feuš, predsedniku kat. društva rokodelskih pomočnikov in v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena ji je 1 gld., s pošto 1 gld. 15 kr. Večji radovoljni darovi v ta prevažni namen sprejemajo se z največjo hvaležnostjo.

(Slovensko društvo) skliče kmalu velik shod zaupnih narodnih mož v Maribor, da se pogovorijo za složno postopanje pri razpisanih volitvah za državni zbor. Slovenski domoljubi pa med tem naj zvesto izvršujejo svojo narodno dolžnost, zlasti pri odbiranji volilnih mož.

(Mariborska čitalnica) priredi dne 2. februarja „Vodnikovo svečanost“ v prid družbe sv. Cirila in Metoda in dne 8. februarja „ples v kostumih“. Začetek veselja je vselej ob 8. uri zvečer.

(Bralno društvo „Edinost“ v Središči) bode imelo v nedeljo, dne 1. februarja t. l. ob 6. uri zvečer v društveni sobi svoj letošnji glavni zbor s tem-le sporedom: 1. Poročilo vodstva o društvenem delovanju in stanju. 2. Polaganje računov. 3. Volitev a) treh pregledovalcev, b) predsednika in c) šest odbornikov. 4. Določba časnikov. 5. Nasveti posameznih društvenikov. 6. Vplačevanje letnih doneskov.

(Kat. polit. društvo v Slatini) ima v ponedeljek dne 2. febr. 1891 v posebnih prostorih g. Franca Ogrizek, trgovca pri sv. Križu svoj letni občni javni zbor ob 3. uri popoldan in je to-le na dnevnem redu: a) Volitva novega odbora; b) Pregled računa; c) Narodno politični govor; d) Prosti nasveti in govori

Zvečer ob 8. uri priredi društvo v istih prostorih plesni venček. Vstopnina 30 kr., dame proste. Ude in neude — posebno tuje goste prijazno vabi Odbor.

(„Tekel“) Udje „kat. tisk. društva“ dobijo z današnjim listom po enem iztisu knjižico „Tekel“ ali pravična tehničnica božja, katero je spisal preč. g. dr. Ivan Križanič, korar stolne cerkve in predsednik kat. tisk. društva v Mariboru. Knjižica pa se sicer dobi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru po 20 kr., ali po 22 kr. s pošto vred.

(Iz Mozirja.) Telovadno, gasilnega društva „Savinjski Sokol“ odbor sklenil je v seji dne 23. t. m. tudi dame v svojo zavezo sprejeti. Tukajšnje gospé in gospodične se jako zanimajo za društvo, kar kaže posebno to, da je do sedaj uže deset sester „Sokolovk“ njemu pristopilo, lepo število za tako kratek čas. Nadejamo se, da se nam bodo še druge narodne dame pridružile, in s tem naši društveni stvari koristile. Na zdravje! Odbor.

(Vzprejetišče.) Ker veje pri sv. Petru v Savinjski dolini še duh nemškutarije, zato menimo, da je bil dež. odbor postavil tje oskrbovalno vzprejetišče, toda sedaj se je prepoznalo, da ga ondi ni treba in zato se preseli, ne duh nemškutarije, ampak oskrbovalno vzprejetišče v Št. Pavel pri Bolski.

(Železnica.) Na južni železnici nad Ponikvo in Št. Jurijem napravi se v teku tega leta postaja in sicer v Grobeljnem. Od tod je bližje v Šmarije, kakor pa od Št. Jurija.

(Prebivalstvo.) Mesto Beljak na Koroškem šteje 7603 in Wolfsberg, mestice v labodski dolini, pa 4106 prebivalcev.

(V Celjski občini) naštel se je 3742 prebivalcev; leta 1880 jih je bilo samo 3185, toraj se je prebivalstvo pomnožilo za 557. Za „Nemce“ se jih je oglasilo leta 1880 na 245, sedaj 221, toraj nekaj manj; pomnožilo se je pa število Slovencev od 2941 na 3521 duš. Nič „Nemcev“, oziroma nemškutarjev ni v Košnici, gornji Hudinji, Lokrovcu, Dobrovi, Ostrožnem in na Pečovniku.

(Odvetnikov) šteje se v Mariboru 9, v Celji 8, na Ptui 7; v Ormoži, v Konjicah, pri sv. Lenartu v slov. goricah, v Slov. Bistrici in v Slov. Gradci po dva. V Kozjem, v Sevnici, v Ljutomeru, v Šmarji in na Gorenji Radgoni pa je po eden odvetnik.

(Zmrznil) je v noči 15. januarja Fr. Kolarič, osebeničar v Vojniku, na polji, malo stopinj pred trgom.

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) so darovali čč. gg.: J. Greif, lekar v Priedoru 2 fl., Fel. Kramberger, zlatomešn. v Voravi 2 fl., neimenovan iz Ljutomera 6 fl. 70 kr., Vil. Venedig, žup. v Središči 5 fl., Jur. Rantaša, žup. pri sv. Jurji 5 fl.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Lovro Kramberger, kaplan v Slivnici pri Mariboru, dobil je župnijo na Kebliji.

Loterijne številke:

Trst 24. januarja 1891	10, 72, 36, 28, 81
Line „ „	28, 7, 52, 20, 37

Izučen vinorejec,

ki je tudi zmožen oskrbovati celo gospodarstvo pri kaki graščini, išče službe. Naslov pové uredništvo tega lista. 1-3

Službo ekonoma, sadjarja ali vrt-narja išče, izšolanec kmetijske, vinarske in sadjarske šole, z 2letno prakso in najboljšimi spričali, star 22 let, ter slovenskega, deloma tudi nemškega jezika zmožen. Ponudbe sprejema iz prijaznosti uredništvo tega lista. 1-2

Društvena tiskarna v Celji.

Udano podpisani usojam si slavnemu občinstvu, cenjenim pisateljem in založnikom, trgovcem, podjetnikom, duhovnikom in učiteljem itd. svojo popolno novo, z vsemi modernimi pripravami založeno tiskarno toplo priporočati za pravo tiskovin vsake vrste. Cene primerne. Delo fino, okusno, po najnovejih uzorcih. Postrežba točna.

Ob enem tudi vabim k nakupovanju papirja, pisalnega orodja, mašnih knjig itd., vse po zelo nizkih cenah.

Z velespoštovanjem

Dragotin Hribar
v Celji.

1-3

Naznanilo.

Spretnega orgljarskega pomočnika sprejme takoj z ugodnimi pogoji

Franc Goršič,
orgljarski mojster
v Ljubljani.

1-3

Zaloga mizarskega in opravskega pohištva **Konrada Wölflinga**

Gospoke ulice št. 28 **Maribor** Gospoke ulice št. 28
priporoča bogato asortirano zalogo

žleбенega in narezanega pohištva za spalnice,
postrežnih miz, miz za salone, pisarnih in na-
pravnih miz,
kakor tudi raznih

tapetovanih garnitur za salone, divanov, balzakov,
otoman, sof, kanapejev, naslanjačev, posteljnih
vložkov in žimnic.

Tudi vsakovrstnih ptujedeželskih in domačih

zrcal in podob

vsake sorte čednim okvirjem, pozlačenim
in črnim, kurnis in roset

 po najnižji ceni.

Na zahtevanje razpošiljajo se ilustrirani ceniki
brezplačno in franko. 8—12

Velika žganjarija R. Wieser-ja v Hočah (Kötsch)

prideluje in razpošilja najboljšo in naj-
cenejšo žganico. 31

Lepa jabolčna drevesa

4—5 let stara najboljših vrst, priporoča ve-
tisoč po nizki ceni **Jože Janežič** na
Bizeljskem pri Brežicah. 19-25

Starih in novih vinskih drož

kakor tudi

снаžnih tropin

kupi vsako mero 14

R. Wieser, žganjarija v Hočah.

Apotheke
„Zum goldenen
Reichsapfel“

J. PSERHOFER'S

Singerstrasse 15.
Wien.

Kričistilne kroglice,

 nekdanje imenovane univerzalne kroglice, dobro znano,
čistilno domačo zdravilo.

Jedna škatljica z 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr.,
pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati poštnine in stane: 1 zavitek kroglic
1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr.,
5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja.)

Prosimo, da se izrečno zahteva „J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis **J. Pserhofer** in sicer v **rdečih**
pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr.,
prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, ena steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine
prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine
prosto 65 kr.

Življenska esenca (Pražke kapljice) stekleničica
22 kr.

Angleški balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine
prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje
rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Steudela, posodica 50 kr.,
poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, domače
sredstvo proti slabi pre-
bavi, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge framacevtične specialitete, ki so bile po vseh
avstrijskih časopisih oznanjene, in ako niso v zalogi, se na zahtevanje naročajo. — **Razpošiljana po**
pošti se točno odpravljajo proti gotovini, večja naročila proti povzetju.

 Pri dopošiljavi denarja (po poštni nakaznici), stane poštnina dosti manj,
kakor po povzetju. 6—12